

Posamezne številke:
Navadne Din 1—,
ob nedeljah Din 2—.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
dodatno naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 18—, za ino-
zemstvo D 20—, dostavljen na dom
D 19—, na izkaznice D 18—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Knjižnica liceja

Posamezne številke:
Navadne Din 1—,
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštekovni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, torek 5. februarja 1924.

Številka: 29.

Veličasten shod zaupnikov JDS za ljubljansko oblast.

LJUBLJANA, 4. febr. Oblastno načel-
stvo demokratske stranke za ljubljansko
oblast je sklicalo za 2. in 3. tm. svoje
zaupnike v Ljubljano na posvetovanje.
Za

predkonferenca delegatov,

ki se je vršila 2. tm. popoldne v dvorani
Kazine, je bila zelo dobro obiskana. Za-
stopane so bile skoro vse krajevne orga-
nizacije in vsa poverjeništa JDS v
ljubljski oblasti. Po izčrpnih poročilih,
ki sta jih podala predsednik dr. Gregor
Žerjav in tajnik dr. H. Rape, se je razvila
obširna debata, katere so se udeleževali
delegati iz vseh krajev. Razprava je po-
kazala popolno enotnost nazorov ter je
bila kar najrazveseljeviši dokument na-
raščajoče moči demokratske ideje ter
dvigajoče se samozavesti in borbenosti
v demokratskih vrstah.

Predkonferenca je končno sestavila
načrt resolucij, ki so se predložile zboru
zaupnikov ter izdelala predloge za voli-
tef novega načelstva in izvršilnega od-
obra JDS za ljubljansko oblast.

Zbor zaupnikov

Je otvoril predsednik dr. G. Žerjav 3. tm.
ob 11. uri popoldne v veliki dvorani Na-
rodnega doma. Ta shod je bil mogočna
manifestacija demokratske misli. Preko
tisoč zaupnikov demokratske stranke iz
vseh krajev ljubljanske oblasti se je ude-
ležilo tega veličastnega zbora. V imenu
oblastnega načelstva demokratske stran-
ke za mariborsko oblast je zborovanje
pozdravil dr. Franjo Lipold. Izčrpno po-

litično poročilo je podal dr. Albert Kra-
mer. Njegovo poročilo je tvorilo podlago
resolucijam, ki so bile soglasno sprejete.
Prva resolucija izraža protest z ozi-
rom na sporazum z Italijo, v katerem na-
ši interesi niso zadostno zavarovani. —
Druga resolucija je organizacijska in po-
litična, tretja cerkveno-politična, četrta
gospodarska, peta o likvidaciji izrednih
vojnih in povojnih mer, šesta je v korist
javnih nameščencev, sedma govori proti
zlorabi javne oblasti v strankarske ali
koruptne svrhe, osma resolucija je soc-
politična in deveta je protest proti vme-
šavanju vlade v samoupravo »Kmetijske
družbe«. Resolucije bomo v celoti obja-
vili.

Za predsednika ljubljanske oblastne
organizacije je bil z velikim navdušenjem
spet izvoljen dr. Gregor Žerjav, ki mu je
zbor prirejal velike ovacije. Za poslo-
vodečega podpredsednika je izvoljen dr.
Dinko Puc, za podpredsednike župan Ci-
ril Pirc iz Kranja, ravnatelj Luka Jelenc,
Josip Turk in Franc Primožič, kmetova-
lec in župan v Žirih - Nova vas. V na-
čelstvu in izvršilnem odboru so zastopa-
ni vsi sloji iz mesta in dežele.

Po shodu se je razvila impozantna
povorka zborovalcev od Narodnega do-
ma do Kazine, kjer se je vršil skupen o-
bed. Po obedu se je na prijateljskem se-
stanku živahno razpravljalo o delu stran-
ke. — Zbor zaupnikov je pokazal, da de-
mokratska stranka raste, da je polna vo-
lje za delo in energije, ki mora voditi do
uspeha.

Vse obmejne notranjske občine v naprednih rokah.

Napredna zmaga v Hotedršici

LJUBLJANA, 4. jan. Včeraj so se vr-
šile občinske volitve v občini Hotedršici
nad Logatcem (ob laški meji), ki je bila
še le lani od Italijanov evakuirana. Ob-
čina je bila poprej skozi več ko 20 let
nepretrgoma v klerikalnih rokah. Včeraj
se je zrušila tudi ta klerikalna trdnjava.
Od 176 volilnih upravičencev jih je vo-

lilo 142. Napredni blok je dobil 89 gla-
sov, klerikalci samo 53 in imajo kleri-
kalci od 9 samo 3 odbornike. Tako so se-
daj vse obmejne, šele lani evakuirane
občine Rake, Gornji Logatec, Cirknica,
Žiri in Hotedršica, torej ves obmejni del
Notranjske, v naprednih rokah.

Konferenca šefov opozicije.

Nervoznost pri radikalih.

BEOGRAD, 4. febr. Danes se je vršila
v parlamentu že dolgo pričakovana kon-
ferenca šefov opozicije gg. Davidovića,
dr. Spaha, dr. Korošca in Joca Jovanovi-
ća-Pižona. Gre za smernice skupnega
dela opozicije v parlamentu. Glede po-
litičnega položaja je opaziti v krogih radi-
kalcev neko nervoznost, zlasti glede o-

kolnosti, da Pašić tudi še danes ni prišel
v svoj urad v parlamentu. Zelo trdovrat-
no se vzdržuje zopet in zopet vest, da
je g. Pašić v stanju demisije. V krogih, ki
so Pašiću blizu, to vest odločno zanikajo.
Njegov namestnik Trifković ga je danes
dopolodne trikrat obiskal.

Iz narodne skupščine.

Uradniška spomenica v narod. skupščini

BEOGRAD, 4. febr. Današnja seja na-
rodne skupščine je pričela ob 10. uri.
Skupščini je predložen od ministra za
vere zakonski načrt o zakonski ureditvi
položaja pravoslavne in muslimanske
cerkve v Jugoslaviji. Oba zakonska
predloga sta bila izročena zakonodajne-
mu odboru. Poleg raznih interpelacij je

predložena skupščini tudi spomenica
Zveze akademsko izobraženih državnih
uradnikov o ureditvi njihovega brezup-
nega materialnega položaja. Po preho-
du na dnevni red je govoril do sklepa
seje ob pol 1. uri zemljoradnik Lazić
obširno in stvarno o proračunu. Prihod-
nja seja jutri ob 10. uri.

Kdo da več?

Radle si kuha dvoje Jul.

Beograd, 4. febr. Pogajanja z Ra-
dićem so še vedno predmet živahnih
razgovorov v tukajšnjih političnih
krogih, ki z napetostjo pričakujejo, ali
se bo Radić odločil za opozicijski blok
ali za radikale. V parlamentarnih krogih
se je včeraj raznesla vest, da je Radić
pooblastil dr. Dorkovića, s katerim se je
nekaj dne razgovarjal na Dunaju, da
pojde v Beograd in se pogaja z vsemi

strankami, z radikali in demokrati in
naj dožene, katerega situacija bi za fede-
ralistični blok bila ugodnejša. Pripo-
vedujejo, da je Radić izročil Lorkoviću
pismeno določene pogoje za sporazum in
da jih je sestavil posebej za sporazum z
radikali in posebej za sodelovanje z o-
pozicijskim blokom. Tu z interesom pri-
čakujejo skorajšnji prihod dr. Lorko-
vića.

ZE ZOPET »TEŽAVE« PRI REŠITVI URADNIŠKEGA VPRAŠANJA.

Beograd, 4. febr. Včeraj je imel
min. svet ob pol 11. uri do 1. ure sejo pod
predsedstvom g. Trifkovića. G. Pašić ni
prisostvoval. Razpravljalo se je o poro-
čilih ministrstev za notranje zadeve,
pravdo in prosveto, o uradniškem zako-
nu, ki bi se moral začel izvajati že ta
mesec, pa zopet zadeva na težave, ker
klasifikacija uradništva, ki je predvide-
na v zakonu, še vedno ni izražena, in so
nastale težave tudi v finančnem pogledu.
Ministri so iskali modus, da spravijo ta
vprašanja čim prej z dnevnega reda. —
Ali bodo dobili uradniki plače po novem
zakonu že meseca februarja, se niske-
nilo.

RYKOV NASLEDNIK LENINA.

Trocki ostane komisar za vojsko.

Moskva, 3. februarja. Novo izvo-
ljeni centralni izvršni odbor je izvolil
novo vlado. Predsednik sveta ljudskih
komisarjev, Leninov naslednik je postal
Rykov, njegov namestnik in obenem
predsednik sveta za delo in obrambo je
Kamenjev. Vodstvo zunanjih poslov ob-
drži še nadalje Čičerin, vodstvo vojske
Trocki in trgovine Krasin.

NEOSNOVANE VESTI O TROCKEM.

Varšava, 3. februarja. Neki tukaj-
šnji ruski list je objavil senzacionalno
vest, da je bil ljudski komisar Trocki
dne 17. januarja z eskorto odpremljen
na Kavkaz. Drugi trde, da so ga prepe-
ljali v Sibirijo. (Vest je po vsej verjet-
nosti izmišljena. Na drugem mestu ob-
javljamo sestavo nove ruske vlade; Tro-
cki fungira še nadalje kot vojni mini-
ster. Izkazalo se je, da so bile senzacije
ruskega emigrantskega tiska žal le pre-
pogosto pobožne želje ali neosnovane
govorice. Op. ured.).

PRED NASTOPOM REPUBLIKANSKE VLADE V GRČIJI.

Venizelos definitivno odstopi.

PARIZ, 3. febr. Venizelos je včeraj
sporočil iz bolniške postelje, da bo v
ponedeljek definitivno odstopil. Kakor po-
ročajo iz Aten, se republikanci priprav-
ljajo, da prevzamejo vlado in da proglasi-
jo republikansko vladavino v Grčiji.

PROTIBOLŠEVIŠKO SOCIALISTI- ČNO GIBANJE V RUSIJI.

MOSKVA, 3. febr. V zadnjem času so
se začeli socialisti živahno gibati. Tu je
bil zaključen socialistični kongres, ki
je sprejel resolucijo, da morajo socialisti
pri volitvah svetovetov kjer le mogoče po-
staviti lastne liste. Kjer pa ni mogoče,
lahko stopijo v zvezo tudi s komunisti,
toda z izrecnim poudarkom, da odkla-
njajo njih metode in socializmu škodljivo
delovanje v preteklosti.

SILNE NEVIHTE NA DUNAJU.

DUNAJ, 3. febr. V soboto zvečer in
danes zjutraj je razsajala huda, orkanu
podobna nevihta, ki je napravila ogrom-
no škodo. Požarna bramba je morala 236
krat intervenirati, ker so bile fasade po-
rušene in je nastajal požar v dimnikih.
Burja je trajala skoraj 10 ur.

Novi francoski poslanik v Beogradu.

BEOGRAD, 4. febr. Namesto Clemen-
ta Simona, ki je imenovan za konzular-
nega inšpektorja, je glasom poročila »Ma-
tina« imenovan za francoskega poslanika
v Beogradu Puilly.

BORZA.

Curih, 4. febr. (Izv.) Sklepní tečaj.
Pariz 26.80, Beograd 6.70, London 24.88,
Praga 16.70, Milan 25.05, Newyork 573,
Dunaj 0.0081.

Zagreb, 4. febr. Pariz 8.9750—4.0250,
Švica 14.85—14.95, London 369.20—372.20,
Dunaj 11.90—12.10, Praga 246.20—249.20,
Milan 370%—373%, Newyork 84—88, Bu-
dimpešta 30%—33%.

Danes zvečer ob pol 20. uri v Ljudski
univerzi predavanje gosp. R. Crnič
iz Zagreba:

SADAŠNJOST I BUDUČNOST NAŠEGA POMORSTVA.

Organizacijska in po- litična resolucija

Shoda zaupnikov JDS za ljubljansko
oblast.

Zbor zaupnikov JDS premostrilvi po-
litično situacijo v Sloveniji

1. povdarja, da se more krepka po-
litična organizacija naprednih Sloven-
cev ustvariti le na jugoslovensko-nacijo-
nalnih, svobodomiselnih in socialnih
načelih programa JDS, da se na njem
združijo vsi sloji v harmonično delo, ki
naj prevede slovenski del naroda v Ju-
goslovenstvo nekvarno že pridobljenim
njegovim kulturnim in gospodarskim u-
spehom, da se v njem in z njim krepko
razvije.

V radikalno strujo ne moremo imeti
nikakršnega poverenja, ker ne sloni na
načelih, ampak samo na stremljenju po
moči. Zlasti pa ker odklanja naše jugo-
slovensko mišljenje, brez kojega je na-
rodno edinstvo prazna fraza. Dasi v pol-
ni meri cenimo historične zasluge Srb-
stva v državi in priznavamo, da je v mo-
ralni njegovi moči in državni zavesti
najkrepkejši steber Jugoslavije, vendar
s polnim prepričanjem odklanjamo vele-
srbsko koncepcijo naše države. Le če se
nacionalna zavest Srbov, Hrvatov in
Slovencev razvije v Jugoslovenstvo, če
bomo vsi za narodno edinstvo ne samo v
besedah, ampak tudi v dejanju, v žrt-
vah, v državnih ugodnostih in breme-
nih, skratka prožeti duha enakoveljav-
nosti vseh plemen v vsem javnem življe-
nju, potem bo izginil separatistični
strah pred narodnim edinstvom, ki ne
bo več prazna beseda, ampak efektivno
dejstvo v vseh pojavih zunanje in no-
tranje politike.

Za te naše ideje smo našli odziv sa-
mo v Demokratiški stranki Jugoslavije,
koje predsedstvu s tem pošljamo svoj
pozdrav.

2. S svojim programom o širokih sa-
moupravah in dekoncentracijah je De-
mokratiški klub po vsem pogodil želje
slovenske demokracije. Ogromna škoda
za ves narod je, da se v ustavi predvide-
ne samouprave niso še provele. Demo-
kratski klub naj program dekoncentra-
cije izdela v vseh podrobnostih. Tak
program bo atrakcija in vzgled drugim.

3. Zbor zaupnikov JDS smatra, da je
JDS v Sloveniji jedro, krog katerega
se morejo vsi nacionalni in napredni
elementi brez razlike stanu politično or-
ganizirati. Zato jih zbor zaupnikov vabi,
naj v interesu skupnega odpora zoper
klerikalizem z zaupanjem pristopijo v
JDS.

4. Zbor zaupnikov izreka zaupanje in
zahvalo staremu načelstvu, zlasti njega
predsedniku dr. Žerjavu in mu daje ab-
solutorij s pohvalo za vztrajno delo.
Istotako izreka zaupanje poslancu Rei-
nerju in ga prosi, naj izvršuje svoj man-
dat v korist gospodarskih interesov Slo-
venije in uradniškemu stanu. Novemu
načelstvu pa daje naročilo in pooblasti-
mo, da vztrajno dela na skupnem nasto-
pu vseh naprednih struj v Sloveniji.

Politična izobrazba.

(Par besedi pred pričetkom politične šole JDS v Mariboru od 11. do 15. febr.)

Politika je znanost, in celo ena najobsežnejših znanosti, kajti sestavljena je iz vseh mogočih drugih panog. Le njene najglavnejše sestavine skušajmo pregledati: kdor ne pozna dosedanjega razvoja, torej zgodovine, ta ne more zdati naprej, kajti v življenju narodov in držav ni nikjer zastanka, vse se razvija naprej, povsod roje vzroki posledice. Kakor pot v življenju posameznikov uporabljamo izkušnje svojih prednikov in svojih sodobnikov, tako mora tudi narod upoštevati rezultate tujih izkušenj. Odklanjati, kar se je slabo izkazalo, in sprejemati samo to, kar so drugi s pridom preizkusili. Tudi za to je treba širokega pogleda po svetu. — Politično delo pa se ne more vršiti doma, med štirimi stenami, kajti politik mora med volilce, a tudi publicist govori četudi le posredno z maso ljudstva. Če bi torej hotel postopati brezglavno in ne smotreno, bi moral propasti, on mora marveč računati z živim organizmom, na katerega hoče vplivati: poznati mora dušeslovne zakone posameznika in celega naroda. — To vse pa je le še predpriprava za njegovo delovanje. Ko hoče posesti v politični vrvež, opazi takoj, da mora biti dobro poučen o vseh vprašanih javnega življenja: o gospodarskih, kulturnih, socialnih, da ne govorim o samem ustroju javnega življenja.

Taka je politika — kot znanost. Kdo jo more obsesti? Če bi se je hotel kdo resno lotiti, posvetiti bi se ji moral celega, in opešal bi ob koncu svojih dni in bi je ne objel. Zato pa nam bodi vsakomur dovolj, da se vestno trudimo seznaniti se z njo kolikor največ mogoče, tako da si lahko vstvarjamo o posameznih političnih vprašanih lastne z aklučke in se ne damo voditi le lepim in često praznim besedam. In to je ravno tragika današnjega političnega sistema: vodstvo javnih zadev leži pogosto v rokah demagogov, ki si s puhlimi besedami iščejo in navadno najdejo zaslonbo v masi naroda, medtem ko se najboljši duhovi nočejo niti siliti v ospredje, ker se jim gnusi nehalno in pri primitivnejših naših razmerah grdo osebno politično delo. V takih razmerah odločajo potem o javnih zadevah, ki posegajo tako globoko v življenje vsakega posameznika, ravno ljudje, ki niso za to dovolj usposobljeni, a so si vendar znali dobiti pri nepoučenem volilu za to legitimacijo; odtod tudi pri naprednjakih in bolj izobraženih narodih neko iskanje po zboljšanju takih razmer, odtod tudi tako glasen vsklik: kriza sodobnega parlamentarizma; nihče pa ne ve, kako se naj te razmere izboljšajo, kajti vsakdo mora biti pred državo enak in vsakemu bodi država le enako ljubeča mati in nikomur mačeha.

Zato bo slovenska politika še dolgo dobo na ramah celote in treba se je vsa-

komur pripraviti za politično delo, ki ni samo pravica, temveč je tudi dolžnost. Ko bi prišel čas, da bi bil ves narod za politično delo temeljito pripravljen, potem bi politični voditelji ne mogli hoditi več za njim in mu praviti samo tega, kar rad sliši, temveč bi morali hoditi pred njim in bi mu razsvetljevali pot naprej, da bi videl in spoznaval obrise bodočnosti. Svetovna vojna je dovolj jasno pokazala, da umetnost in znanost, gospodarstvo in pridnost, osebno junastvo in prvovrstno armadno vodstvo, da vse skupaj podleže, če ni pravega političnega vodstva, ki ima za seboj politično usposobljen narod, zato je politična zrelost potrebna za vsakega posameznika, potrebna za ves narod in državo. Kjer te ni, grozi propast. Skrbimo, da storimo vsak po svoji moči svojo dolžnost, da tako dohitimo druge narode, ki so tudi v politični zrelosti daleko pred nami!

Dr. P. St.

Politične vesti.

Wilson umri.

Iz Washingtona je dospela brezžična vest, da je v noči od 1. na 2. februarja preminul bivši predsednik Zedinjenih držav Woodrow Wilson. Bil je delj časa bolan. V zadnjih mesecih se mu je zdravje precej izboljšalo. Kar čez noč pa je nastopila v njegovem organizmu težka kriza in se razvila v agonijo. Čez nekoliko ur je padel v nezavest in je v tem stanju izdihnil.

Z Wilsonom je izginila s površja zemlje politična osebnost, ki ji bo v zgodovini vseh civiliziranih narodov in držav ohranjen trajen spomin. Njegovo delo je Zveza narodov, katero čakajo ogromne naloge in ki bo morda v bodočih desetletjih temeljito izčistila soparno ozračje svetovno-političnega življenja, ozračje, ki se v njem zbirajo grozeči oblaki.

Wilsonovo ime je bilo tudi pri nas popularno. Ob prevratu so mu vzklikali v sleherni naši vasi. Po njem so dobivale ime ulice naših mest in celo razne javne naprave. Noben tuji državnik se ni pri nas tako proslavil kakor predsednik Zedinjenih držav Wilson. Pozneje je njegova popularnost obledela. Realnost je zmagala nad ideali, praktični državnik in diplomatje nad idealistom Wilsonom.

Woodrow Wilson je bil rojen 28. dec. 1856 v Stauntonu, v državi Virginiji kot sin presbiterijanskega duhovnika. Po dovršnih študijah se je nastanil v Atlantiki kot advokat; ker pa ni mogel najti klijentele, je odšel iznova na vsenčlitišče in je študiral politične vede. Ko je izšlo njegovo prvo znanstveno delo, je bil imenovan za profesorja zgodovine in socialne ekonomije. L. 1910 so ga izvolili za guvernerja države New-Yersey in je tako iz profesorja postal državnik. Ko je došel v parlament, je započel oster boj zoper trmoglavne konzervativne poslance. Apeliral je na narod in si osvojil

javno mnenje. Vsled razcepa v republikanski stranki, ki ga je povzročil Roosevelt, je dobil sigurna tla in je leta 1912 kandidiral za predsednika Zedinjenih držav. Kljub ostri volilni borbi je njegova kandidatura prodrla. Bil je izvoljen in je začel izvajati reforme, kakor jih je obljubil volilec. L. 1916 je bil izvoljen ponovno. Med vojno se je njegovo ime populariziralo širom civiliziranega sveta. Postalo je program: pomenilo je nov svet, urejen na podlagi popolne narodne samoodločbe in dosledne aplikacije demokratičnih načel. Na mirovni konferenci je trčil s trdovratno, intriguantsko diplomacijo. Ni mogel izvesti svojih velikih načrtov; tudi v Zedinjenih državah so ga naposled odžagali.

Wilson je spisal več knjig filozofske in politične vsebine.

O njegovi osebnosti, političnem in državniškem pomenu, bomo pisali obširneje v jutrišnjem uvodniku.

—□—

* Kako bo izgledal novi tiskovni zakon? »Beogradski dnevnik« je pred nekaj dnevi prinesel umestno kritiko novega tiskovnega zakona, s katerim bo vlada v kratkem stopila pred parlament. »Načela, ki mora na njih sloneti novi zakon o štampi, ne smejo biti omejitve svobode javne besede. More se, da, treba je poiskati način, da se omeji ali prepreči nj zloraba. Toda to ne sme iti tako daleč, da bi se javna beseda popolnoma zadušila. Po osnutku zakona, ki ga je vlada izdelala kot podlago za razprave, je mogoč edinole režimski tisk. To pa je toliko, kakor da javnega tiska sploh ne bo. Če bo zakon izdelan in sprejet res na podlagi sedanjega osnutka, tedaj ne bo več svobode javne besede. — Moderne in demokratične države so vzdale v svoje temelje svobodo vesti in svobodo tiska. Če zaduše tiskovno svobodo, so porušili same temelje demokratične države.

* Obtožba proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviću. Klub zemljoradniških poslancev je spisal proti bivšemu radikalnemu ministru dr. L. Markoviću obtožbo radi nečuvjenih koruptivnih dejanj in so jo dali v podpis tudi ostalim opozicijskim klubom. Dolže ga prodaje sladkorne tovarne na Čukarici, nerednosti pri izročilu tiskanja obveznic, pri koncesiji tovarni špirta v Orkvenici in Novem Vrbasu, pri ustanovitvi sekvestra nad imetjem Avgušinske banke iz Budimpešte, pri odobritvi nabavk na račun reparacij, pri delitvi zemlje v njegovem volilnem okraju itd., dejanja, zaradi katerih bi se moral staviti pred sodišče, kar obtožnica tudi zahteva.

* Anglija je priznala sovjetsko vlado. Kar je bilo pričakovati, se je zgodilo: Macdonald je s svojim vplivom pospešil priznanje ruske sovjetske vlade. Dne 1. februarja je angleški zastopnik v Moskvi Hudson izročil zunanjemu komisarju Čičerinu diplomatsko noto, s katero »Vlada Njegovega Veličanstva« priznava sovjetsko vlado kot de iure vladarja na onih ozemljih bivše ruske dr-

žave, ki spadajo v njen okvir. S tem stopajo avtomatično v veljavo vse zadevne določbe mednarodnega prava in vse še veljavne pogodbe, ki so bile med obema državama sklenjene pred vojno ali v poznejšem času. S to noto je socialistična »Vlada Njegovega Veličanstva« prekoračila Rubikon in priznala dejstvo, da je komunistični režim enakopraven vsakemu drugemu že priznanemu režimu in da so sovjeti prav tako legalna vlada kakor republikanska ali monarhistično-parlamentarne vlade v Evropi. Če pomislimo, koliko se je baš Anglija borila zoper boljševiško Rusijo, si bomo na jasnem o dalekosežnosti tega preloma s tradicionalno kapitalistično angleško politiko. Macdonaldov korak bo imel ogromne mednarodne posledice in ga po pravici lahko smatramo za enega največjih političnih dogodkov v zadnjih treh letih. Dogodek pa ni došel nepričakovano, saj je le posledica dejstva, da je Velika Britanija dobila socialistično vlado.

* Italija priznala Rusijo. Poleg Anglije je tudi Italija priznala sovjetsko Rusijo in bo že te dni podpisana tudi trgovska pogodba med obema državama.

Dnevna kronika.

† ALEKSA ŠANTIČ.

Stari Mostar je dne 2. februarja t. l. izgubil svojega najslavnejšega sina in najtipičnejšega Mostarca: pesnika Aleksa Šantiča. V Mostaru se je rodil in tu je preživel največji del svojega življenja. Zapustil ga je za nekaj let kot deček, ko se je podal k stricu v Trst in ko je študiral v Ljubljani. Pozneje ga je ostavljaj le tuintam, a nikdar za daljšo dobo. Mostar mu je navdihnil najlepše pejsaže, ki so jih polne Šantičeve pesmi. Tu so se rodile njegove številne sevdalinke, mehke, gorke ljubavne pesmi, ki jih je zapustil lepo število in katere lahko primerjamo Zmajevim »Gjulićem« in najlepšim Heinejevim verzom iz »Buch der Lieder«. (Bodi mimogrede omenjeno, da je velik del te zbirke ravno Šantič prevedel v srbsčino.) Razen ljubavne lirike je Šantič zapustil lepe domoljubne pesmi, ki so polne globoke vsebine in iskrenega občutja. V svojih pesmih je rad opeval tudi narodno življenje. Njegove slike iz kmečkoga miljeja (»Predpraznično večer«, »Orači« itd. so jako pestre, fine in mehko zarisane. Šantič je bil čisti impresionist, če bi mu že hoteli vtisniti slovstveno etiketo; toda, kar je poglavito: bil je pesniška duša, umetnik. Ob njegovi petdesetletnici je izšla v Zagrebu zbirka izbranih pesmi pod uredništvom Vladimira Čorovića. Tu so zbrani najlepší sadovi Šantičeve lirike, ki bodo ostali trajno v zakladnici jugoslovenskega Parnasa. — Aleksa Šantič je bil rojen 27. maja 1868 v Mostaru kot sin bogate trgovske rodbine. Sam se je posvetil trgovini, ki pa ga ni veselila in jo je čez nekaj časa opustil. Živel je kot zasebnik in se je živahno udeleževal

Po ustanovitvi Češkoslovaško-jugoslovanske Lige v Mariboru.

Pismini in brzojavni pozdravi.

Dodatno k sobotnemu poročilu o ustanovnem zboru češkoslov-jugoslov. Lige v Mariboru prinašamo danes brzojavne in pisnene pozdrave, ki jih je prejel pripravilni odbor oziroma njegovi posamezni funkcionarji.

Praga, 30. januarja. (Brzojavno). Kot predsednik češkoslovaško-jugoslovenske Lige pozdravljam v imenu članstva drage prijatelje, ki se združujejo k velikemu poslanstvu vzajemnega pobratenja obeh slovanskih rodov. Minister dr. Milan Hodža.

Praga, 29. januarja (pismo). V imenu praškega odbora Češkoslovaško-jugoslovanske Lige si dovoljujem pozdraviti na novo se snujočo sestrsko organizacijo v Mariboru in izreči gorko, iz srca kipečo željo, da bi delovanje tega društva razširjevalo in poglobljevalo zvezo src med našimi bratskimi narodi, da bi se vzajemno podpirali in korakali roko v roki, nepremagljivi v svojem zavezništvu, srečni bodočnosti naproti. Živeli

naši jugoslovanski bratje. Podpis: Dr. Baxa, l. r. (primator Velike Prage, op. ured.).

Beograd, 15. jan. Z veseljem smo sprejeli vest o ustanovitvi Češko-jugoslov. Lige v Mariboru in Vam zahvaljujemo za zanimanje, ki ga posvečate zblizanju obeh naših narodov. Želimo Vam uspešnega delovanja in Vam bomo radi dajali moralno pomoč, kadarkoli si jo boste želeli. Prosim, da izročite vsem članom pripravljalnega odbora Češko-jugoslov. Lige izraz našega globokega spoštovanja. Poslaništvo češkoslov. republiki v Beogradu, poslanik Šeba, l. r.

Pismo župana mesta Bratislava mariborskemu županu. Bratislava, dne 30. januarja. Velečeni gospod župan! Prosim, dovolite mi, da Vam povodom ustanovitve Češkoslov. Lige v Mariboru izrečem kot predsednik bratislavskega odbora tem potom naše častitke.

Temu dejanju pripisujem posebno važnost že iz razloga, ker vidim v njem kos pomenljivega zgodovinskega poslanstva obeh naših mest. Maribor in Bratislava sta bila ob dvanaestti uri s skupnim naporom vseh ljudi dobre volje osvobodjena od sovražnika težko izkušane slovenskega ljudstva. Izrekam željo, da bi mi, ki stojimo na sprednji straži Slovenstva,

nikdar ne bili daleč drug od drugega in da bi bili obe ligi čvrsti most med nami.

Zelo obžalujem, da se vsled svojih uradnih poslov ne morem udeležiti te pomembne slavnosti, zagotavljam pa Vas, da še dolga leta z velikim zanimanjem zasledujem Vaše delo in se iz srca radujem slehernemu uspehu.

Sprejmite, g. župan, tako zase kakor tudi za vse naše prijatelje v Mariboru izraz mojega najiskrenejšega spoštovanja. Dr. L. Okánik, l. r., župan mesta Bratislava.

Odgovor mariborskega župana gosp. Grčarja bratislavskemu županu. Visoko spoštovani gospod župan! Za Vaše laskev besede in častitke o priliki vršitve ustanovnega občnega zbora češkoslovaško-jugoslovanske lige v našem mestu Vas prosim, da prejmete prirčno zahvalo.

Četudi mi je žal, da mi ni dano pozdraviti o tej priliki Vas, gospod župan, osebno v naši sredi, mi je Vaše pismo jamstvo za dober uspeh stremljeni, katerim bodo danes v Mariboru zastopniki obeh narodov ostavili temelj.

Imel sem že ponovno priliko povdarjati veliko važnost čim tesnejšega zblizanja bratskih narodov češkoslovaškega in jugoslovanskega. Zgodovina je

obema narodoma namenila enako usodo, obenem vzela najdražje imetje, svobodo. Oba naroda sta skozi stoletja trpela za svojo svobodo, dokler si je nista z bojem ramo ob ramo vzela. Svobodna gresta za svojim razvojem, gresta skozi skupne težkoče in ovire.

Naj bi ostala ramo ob ramo i skozi vso bodočnost! Naj bi bila ta skupnost vir lepe bodočnosti obeh narodov in sreče njunih bodočih pokoleni!

Mesti Bratislava in Maribor sta izhodišči za most, ki bo tvoril obema narodoma potrebno vez. Ako bode straža, ki ji v Bratislavi načelujete Vi, g. župan, budna in stalna, ako se bode Maribor vedno zavedal svoje naloge, pa bosta obe mesti vršili važno zgodovinsko funkcijo v prosep bodočnosti obeh narodov in obeh držav.

Da bi tako bilo!

Uverjen sem o tem in zato tudi o dobrem uspehu prvega skupnega zbora češkoslov-jugoslov. lige v Mariboru.

Sprejmite, gospod župan, izraz mojega najglobljega spoštovanja in prosim, da predaste v imenu mesta Maribor pozdrave Vašemu mestu. Župan: Grčar, l. r.

—□—

političnega in družabnega življenja v svojem Mostaru. Izdajal in urejeval je v najožji zvezi s prežodaj umrli pisateljem, mučenikom Svetozarom Čorovićem leposlovni list »Zora«, ki si je pridobil čeden ugled v srbskih književnih krogih. Tako vidimo, da se lahko tudi v takozvanih provincijskih mestih razvija literarno in umetniško delo. Leta 1907 je Šantić vstopil v uredništvo »Naroda«. Med vojno je bil seve preganjan, ker ni nikdar preveč prikrival, da je njegova prava domovina »junačka kraljeva Srbija«. Šantić je bil 1. 1914 izvoljen za dopisniškega člana Kr. Srpske Akademije v Beogradu, a 1. 1920 za člana umetniškega oddelka Jugoslov. akademije v Zagrebu. Bil je tudi odlikovan, vlada pa mu je določila državno pokojnino, ki jo je tako neredno izplačevala, da se je govorilo o Šantićevi bedi. Zadnje leto je bil težko bolan. Bodi pesniku naše svobode in jedinstva ohranjen svetel spomin!

—□—

— 109. obletnica rojstva J. J. Strossmayerja. Danes slavi hrvatski del našega naroda 109. obletnico rojstva velikega biskupa J. J. Strossmayerja (4. februarja 1815 — 8. aprila 1905). Ni treba povdarjati, kdo je bil Strossmayer in kaj pomeni njegovo delo za ves jugoslovanski narod. Njegov nesmrtni lik plava danes nad vsemi separatizmi in plebentskimi šovinizmi. Strossmayer je bil v časih in razmerah, ko se je jugoslovanska ideologija stoprav kristalizirala, največji in naizrazitejši Jugoslov. Bil je širokega srca in uma kakor so široke slavonske ravnice, kjer je vzrasel in živel. Dvigal se je visoko nad klance starčevčiansko-oportunistične Hrvatske, nad hrvatske in srbske zelote, ki so se iz gole mržnje ali na povelje tujece borili zoper idejo narodnega jedinstva. Ne pozabimo, da je Strossmayer ustanovil »Jugoslovansko akademijo« v Zagrebu. Bil je velik narodni učitelj, prosvetitelj in mecen, kakor jih ni bilo ne pred njim in ne za njim. Današnja Hrvatska trpi, ker nima Strossmayerja. Veliki biskup je bil tudi navdušen Slovan. — Kot duhovnik je bil liberalnih in strpnih nazorov in je imel toliko poguma, da je tudi Rimu povedal svoje mnenje. Geslo, ki ga je zapisal nad vrati svoje dvigne katedrale, je še danes program pravega patriotizma: »Slavi Božjo, jedinstvu erkava, ljubavi i slozi naroda svoga!«

— Odlikovanje. Z redom sv. Save V. razreda je bil odlikovan zaslužni organizator naših obrtnikov, svetnik Trgovsko-obrtnice g. Jakob Zadravec, industrijalec v Središču. Delavnemu somišljeniku naše častitke!

— Imenovanje. Za gerenta okrajnega zastopa na Vranskem je imenovan g. Fr. Schaur, graščak na Brodeh.

— Himeň. V Ptuj se je poročil 2. t. m. lekarnar g. Bogo Orožen z gđ. Nado Kolškovo. G. Orožen je vrl narodni delavec. Mnogo sreče!

— Na lov v Slovenijo prideta kralj in kraljica v najkrajšem času.

— Za našega konzula v Trstu je imenovan g. Stanković, doslej poslaniški tajnik v Bernu.

— Občni zbor Zveze kulturnih društev se je vršil v nedeljo 3. tm. ob 16. uri popoldne v Ljubljani v Narodnem domu ob lepi udeležbi. Po podanih poročilih se je razvila zanimiva debata. Sprejeti so bili načrti za čim intenzivnejše delo tega naprednega kulturnega društva. Za predsednika je bil spet izvoljen ravnatelj Anton Jug.

— Otvoritev telefonske centrale Krmelj. Pri pošti Krmelj je bila dne 22. januarja tl. otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet. V smislu čl. 5, t. 2 telefonskega pravilnika opravlja ta centrala tudi brzojavno službo.

— Oblastna skupščina Orjuna v Celju je potekla 2. tm. ob veliki udeležbi članstva iz vse Slovenije. Zlasti veliko je bilo delavcev in kmečkih fantov. Za predsednika je bil zopet izvoljen inž. Kranjec. Po zborovanju je bil obhod po mestu, popoldne veliko manifestacijsko zborovanje v Narodnem domu, zvečer pa istotam akademija.

— Protestni shod obrtnikov v Celju se je vršil 2. tm. proti ukinjenju obrtnozadružnega nadzornišstva v Celju in eks-

poziture obrtno - pospeševalnega urada istotam. Na protestni shod so prihiteli delegati skoro vseh obrtnih organizacij Sp. Stajarske. Shod je vodil in otvoril g. Ivan Rebek, referat je podal g. Ivan Bizjak, ki je na številkah dokazal, kako nezastidano kľofuto je dala vlada našemu obrtništvu z ukinjenjem gori navedenih inštitucij. Govoril je tudi g. Božić v imenu gostilničarske zveze. Sprejele so se resolucije, ki zahtevajo razveljavljanje odloka o ukinjenju in ki se pošlje vsem poslanskim klubom in pristojnim oblastim.

— Uradniški boj za kruh. Iz Beograda poročajo: Na včerajšnji plenarni seji glavnega odbora Saveza državnih uradnikov in nameščencev se je iznova razpravljalo o krivicah, ki se gode upokojencem. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje predumov. Razpoloženje je bilo jako napeto, ker so nekateri zahtevali ekstremnih sklepov. Naposled pa je zmagała umerjena struja in bo Savez predložil ministrstvu nov memorandum, v katerem bodo točno obrazložene uradniške zahteve.

— Opozorilo izseljencem! Izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: Glasom obvestila ameriškega konzulata v Beogradu lahko izseljenci, ki se v roku 6 mesecev vrnejo v Zedinjene države, pečujejo s seboj žene in deco izpod 18 let. Ta ugodnost velja za čas od dne, ko bo naša kvota po ameriškem računu izčrpana (prilčno meseca februarja), pa do konca meseca junija tl.

Kultura in umetnost

»Glasbena Matica«. (»Zakaj«). Reči moramo, da je g. ravnatelj Topič, zelo skrbno in vestno izbral svoj koncertni program, tako da človek res ne ve, kateri točki bi dal prednost pred drugo. Premrlov »Zakaj« n. pr. je najbolj učinkoval v Adamičevem programu, ki ga je pel z svojim zborom v minulem letu po. Dalmaciji in Bosni. Na prvi posluš je ta prekrasna skladba precej težko pojmljiva. Besedilo pesnika Fontane je en sam vzdihljaj in tožba po zgubljenem primorskem raju. Bolesno, obenem pa odprto je vprašanje »zakaj« je zgubljen ta raj. Rana skeli, krvavi naprej in ne zaceli. — Misli silijo nazaj na sinje Jadranske bregove. Njih ne zadržuje nobena meja. In kar v začetku že razplavajo glasovi, kakor da tudi oni pohitijo tja daleč do zadnjega otoka, do zadnje gorske kočice, k zašunjenim trpinom, bratom. Tragiko našim bratom storjene krivice, nasilja in brezpravnosti tolmači Premrl v silnih, lahko bi rekel tudi v obupnih molakordih. Iz zadnjega »Zakaj« pa zajčiča otožno tenor in alt, kakor boleštni jek do smrti ranjenega brata, naznanjujoč s tem poslušalcu, da je rana še odprta in da na stavljeno vprašanje »Zakaj« ni najden še odgovor.

V veselih, nežnih, pristrčnih in milih akordih pa se h koncu spominja skladatelj teh krašnih krajev svoje mladosti, o katerih trdi pesnik: »Bili so nekaj naš raj«.

»Če rdeče rože...« Če pojem to pesem, vidim vselej v duhu vrt čaroben, poln prekrasne cvetje; solnčni žarki ljubijo bleščeče bisere na njih, opojni duh pa plava nad njihovimi cveti in napolnjuje vso okolico. Prekrasen pogled te omami, užival bi ga še in še. Pridejo pa mrzle burje, in neusmiljeno uničijo vse cvetje. Vse to zgubljeno srečo opeva naša pesem. Za hip se potolažimo pri misli, da nam pomlad prinese novih cvetk, toda utemo nam zagreni pomislek, da vse to cvetje ne bode nikdar več tako krasno cvetelo, kakor je duhtelo in cvetelo prvo.

»Samotar«, je balada, ki se naslanja na severo-germanske pravljice. Kot samotar mišljen je tukaj jesen v družbi jelš. Če pripomnim, da vodi petje in orkester g. ravnatelj Topič navzile vsem naporom v poklicu, vedno vedro in veselo in kar je najbolj hvalevrdno — za stonj ali brezplačno, za kar mu na tem mestu v imenu zbora izrekam našo najpristrčnejšo zahvalo, so glede našega koncerta podana vsa potrebna pojasnila.

Janko Arnuš.

SEJE OŽJEGA ODBORA MARI-BORSKE OBLASTNE ORGANIZACIJE JDS se vrše redno vsak prvi četrtek v mesecu ob 17. uri pa»

Mariborske vesti.

Maribor, 4. februarja 1924.

m Vsemu prebivalstvu! Zadnji čas se množe slučaj, da se posamezniki bodisi osebno bodisi telefonično obračajo na naše uredništvo v zadevah, ki se ne tičejo uredništva (oglasit itd.). Opozarjamo vsakogar, da se v takih zadevah obrača na upravo lista in sicer ali osebno v prostorih uprave v pritličju tiskarne ali pa telefonično na št. 24 (in ne 276, ki je številka uredništva).

m K aferi našega opernega ansambla z »Narodnim dnevnikom« moramo v interesu stvari in resnici na ljubo z ozirom na nedeljski izpad Kamenarovičevega glasila proti nam o zadevi konstatirati sledeča suha dejstva: Pri zadevni anketi je v svojem poročilu ravnatelj g. Mitrovič povdarjal, da je bilo uredništvo »Narodnega dnevnika« v Ljubljani mistificirano z napadom opernega ansambla. Mariborski dopisnik »N. dneva«, urednik Rehar je najprej izjavil, da napad itak ni tako hud. Ko pa so razni gospodje slikali pogubne posledice, ki jih lahko prizadene ta neosnovani in neutemeljeni napad v vladnem organu, ravno sedaj, ko gre za zvišanje subvencije, tedaj je začel g. Rehar referirati. Izjavil je skoro doslovno: »Jaz sicer ne morem izdati uredniške tajnosti o piseu onega »mariborskega pisma«, lahko pa rečem, da je dobil »Dnevnik« že večkrat neugodne kritike o operi iz Maribora. Mogoče, da so sedaj enega iz onih dopisov vrinili v to »mariborsko pismo«. Lahko tudi povem, da so hoteli v Ljubljani že ponovno nastaviti posebnega glasbenega kritika, ki ni naklonjen gledališču. To pa sem jaz preprečil.« Po nadaljni debati se je soglasno stiliziral objavljeni komunik, ki ga je podpisal tudi g. Rehar brez ugovora in s tem tudi on obsodil zlohotno kritiko »mariborskega pisma« v »Nar. dnevniku«. Omeniti še moramo, da se je prvotni izraz »zloben napad« omilil na predlog demokratskega somišljenika v milejši izraz »zlohota«. Z zadoščenjem jemljemo na znanje izjavo glavnega uredništva »Dnevnika«, da je vpletel mariborski dopisnik v odhod g. Rumpca operni ansamble in si pri tem dovolil pavšalno in neupravičeno kritiko ansambla. Izjavo le dopolnimo v toliko, da je »Dnevnikove« mariborski dopisnik g. Rehar, ki je obenem podpisal obsodbo tega zlohotnega izpada. Kaj je pri zadevi zagrešil »Tabore«, nam ni jasno. Besedo imia glavno uredništvo »Narodnega dnevnika«.

m Spremembe pri Slov. obrtnem društvu. V nedeljo popoldne se je vršil v restavraciji »Kosovo« občni zbor Slov. obrtnega društva, ki je topot potekel precej burno in z nepričakovanimi posledicami. Po poročilu odbora se je oglašil kot zastopnik opozicije klerikalni krojač Kelc ter v dolgovoznem govoru napadal delovanje starega odbora, zlasti predsednika Novaka. Slednji je stvarno odgovarjal in pozval kritika, da svoje pavšalno sumničenje podpre z dejstvi in dokazi. G. Kelc je ostal odgovor dolžan. Pri volitvah za predsednika je dobil družabnik vrtnarskega podjetja »Vrt« d. d. g. Džamonja od 45 glasov navzočih zborovalcev 29 glasov, g. Novak pa 9. Ostali odbor, ki ima polovico starih, polovico novih odbornikov s podpredsednikom g. Monjacom, pa je bil soglasno izvoljen. Ker pa so nekateri člani g. Novaka še po glasovanju napadali, je ta končno izjavil, da izstopa iz društva. — Tako je vsled nepremišljenega postopanja izgubilo Slov. obrtno društvo enega svojih najdelavnejših voditeljev. Različno se je tudi komentiralo dejstvo, da je med odlikovanci razstavne odbora pač plačani tajnik Kenda, ne pa g. Novak, ki je toliko deloval nesebično s številnimi drugimi obrtniki-odborniki popolnoma brezplačno. G. Kenda je pač odbornik pri radikalih.

m Cvetlična razstava v korist »Doma ubogihe«. V soboto 2. tm. je priredila druga »Mojmir« cvetlično razstavo v rastlinjaku velepodjetja Džamonja. Čisti dobiček je namenjen gradbi »Doma ubogihe«. Ob 10. uri so se zbrali predstavniki politične, vojaške in cerkvene oblasti, med drugimi protektor razstave g. škof dr. Karlin, zastopnik velikega župana g. dr. Vončina, polkovnika gg. Bogović in Nikolić, predsednica ženske-

ga društva ga. Maistrova ter mnogo različnega občinstva. Pozdravni govor je imel domačin g. Džamonja, nato pa je g. škof dr. Karlin s pesniško navdahnjenimi besedami otvoril razstavo, želeč, da bi z ozirom na humanitarni namen akcija privabila mnogo obiskovalcev. Godba je intonirala himno, nato pa je g. dr. Vončina sporočil pozdrave velikega župana dr. Ploja. Aranžman razstave je bil nad vse okusen. Zadržile so zlasti lepe skupine acalej in zelenja. Po obhodu med skupinami je g. Džamonja uporabil lepo priliko ter je pred občinstvom proglasil nad vse marljivega vajenca Štefana Fujsa pomočnikom. Obenem mu je izročil kot darilo hranilno knjižico, glasečo se na vložek 1500 D. Pri vstopu je razstavila draždanska tverka Hontsch svoje prospekte za gradbo rastlinjakov itd. Zadrugi »Mojmir«, zlasti pa neutrudljivemu g. Pircu gre vse priznanje za lepo prireditel, ki je namenjena človekoljubnemu cilju!

m Občinska seja minoli petek je bila nesklepčna in se je odložila na ta teden.

m Tatvina v Ljudskem domu. Nocoj ponoči je nekdo splezal skozi kuhinjsko okno gostilne Jožefa Fleissa v Ljudskem domu in ukradel 10 kg masti, 10 letnih klobas, 2 kg šunke, ženske čevlje, nekoliko kave in sladorja ter 37 D v gotovini. Tat se je priplazil čez vrt in ker je bilo okno, ki se nahaja 1 meter 70 cm od tal, celo odprto, je imel precej lahko delo. Storitca zasledujejo.

m Iz policijske kronike. Dva prazniška dneva sta bila dokaj mirna. Sijalo je solnce in izvabilo ljudi v okolico. Policija je imela posla zgolj s 3 ali 4 razgrajaci, vsi drugi pa so se vedli kot se spodobi dobrim državljanom. — Dragotin Ž. se je vozil po Dvořakovi ulici z enovprečnim kolesjem. Neprevidno je zavozil v kup gramoza in prevrnil voz. Naznanjen je radi kršitve cestnih predpisov. — Na ovadbo nekakega pekoveškega pomočnika je bil aretirani njegov tovariš in prijatelj Miha Š., ker je ovađitelju izmaknil iz listnice 500 D, ko sta popivala in veseljačila v kavarni »Dravac«. Ker je bil Miha manj pijan, je menil, da bo lahko tovariša »oplačkal« in mu natvezil, da je denar izgubil.

m Zopet samomor državnega nameščenca. Včeraj ob 15. uri se je ustrelil v svojem stanovanju policijski detektiv Andrej Tratnik, starejši mož, oženjen, oče štirih nepreskrbljenih otrok. Ustrelil se je s službenim samokresom. K temu obupnemu dejanju so ga baže prisilile denarne težave. To je v Mariboru že drugi samomor državnega nameščenca policijske kategorije. — Pogreb pokojnega Tratnika bo jutri popoldne.

m Druga javna dražba leda. Prejeli smo: Druga javna dražba leda, ki se nahaja v jamah in ribnikih na vojaškem vežbališču na Tezmem, vrši se dne 6. tm. ob 11. uri pri Komandi mariborskega vojnog okruha (Dravska kasarna, soba 17). Ponudnik položi kavicjo od 5 odst. skupne vrednosti na kasi tuk. komande.

m Kavarna mestni park. Od danes naprej svira znani priljubljeni pianist Chalupa. Začetek ob 9. uri zvečer.

m Willede Margilles, največja muzikalična senzacija, igra 32 instrumentov, gostuje v Klub-baru.

Orjuna.

Organizacija Jugoslovenskih Nacjonalistov. Studenci opozarja vse članstvo, da so uradne ure tajništva vsak ponedeljek in sredo od 7. do 8. ure zvečer v čitalnici v Narodnem domu. Tam dobe vsi novopristopivši člani prigrasnice, legitimacije in znake. Tudi se prodaja tamkaj brošura »Orjuna, nje cilji in metode« (govor br. Nike Bartulovića na splitskem kongresu), katero bi radi njene važnosti moral čitati vsak član.

Film.

I. Mariborski bioskop. Od jutri do včevši srede se proizvaja drugi del velikankega filma »Osvojitelj zapadov«. Tudi drugi del je zelo napet in zanimiv ter obsega 10 aktov. Ker tvori zaključno enoto, si ga lahko ogledajo tudi oni, ki niso videli prvega dela.

I.



Nekje morje se posvetili
kake zamorca bi oprali: —
in končno se je le sklenilo
Vporabit — ZLATOROGA — milo.

(Nadaljevanje sledi)

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Ponedeljek, 4. febr. zaprto.
Torek, 5. febr. »Mercadet«, Ab. B.
Premijera.
Sreda, 6. febr. Zaprto.
Četrtek, 7. febr. »Onstran življenja«,
Ab. D.
Petek, 8. febr. »Mercadet«, Ab. E.

»Mercadet«. V torek 5. febr. se vrši
premijero duhovite Balzacove komedije
»Mercadet«. Snov za to komedijo je
vzel Balzac iz trgovskih krogov. Mercade-
t je rojen trgovec, spekulat, duhovit,
in skrajno predrzen v svojih kupčijah.
Borza, vrednostni papirji itd. so Mercade-
t-ju neobhodno potrebni rekviziti. Ta

Komedija je zanimiva slika trgovske du-
hovitosti. Naslovno vlogo igra g. Grom.
Dalje igrajo gđc. Kraljeva, Sturmova,
Petkova, Savinova ter gg. Skrbušek,
Tepavec, Železnik, Zehrer, Kodrič, To-
vornik, Harastovič, Režira g. Kodrič.

JDS.

OPOZARJAMO NA OBČNI ZBOR
KRAJ. ORGANIZACIJE JDS V MARI-
BORU, ki se vrši nočjo v ponedeljek 4.
tm. ob 8. uri zvečer v mali dvorani Na-
rodnega doma. Prosimo zlasti vse odbo-
rniške Gosp. in pol. društva, da se sigur-
no udeležijo.

Zaupni sestanek JDS na Stari cesti
pri Ljutomeru v nedeljo popoldne ob 4.
uri pri Vrablju je bil lepo obiskan. Po-
ročilo našega obl. tajnika so zaupniki
vzeli na znanje. Obiskalo je vrle naše
somišljenike na Stari cesti tudi večje
število ljutomerskih demokratov. Gojili
se bodo odslej tesni stiki in pripravljali
se ustanovitve novega krajevnega odbo-
ra stranke za Staro cesto. Vrlo naprej!

Objave.

§ Okrožni klub dobrovoljcev v Mari-
boru bo imel svoj letni občni zbor v čer-
torko dne 7. februarja 1924 ob 20. uri v
restavracijski dvorani Narodnega do-
ma. Spored: 1. Poročilo, 2. volitev, 3.
predlogi, 4. predavanje. — Odbor.

§ Otepševalno društvo za Magdalen-
sko predmestje v Mariboru vabi vljud-
no vse člane k občenemu zboru, kateri se
vrši dne 8. februarja tl. ob 7. uri zvečer
v gostilni Bernkopf, Frankopanova ul.

Mala oznanila.

Izurnjeno strojepisko išče s.
takojšnji nastop pisarna
dr. Rapoca, Maribor. 23

Gospod, ki bi bil pripravljen
podučevati gospodično v kitar-
ri, naj pošlje svoj naslov z
pogoji na upravo »Tabora«
pod »Kitara«. 252

Gospodična, hrvatski ali slo-
venski jezik popolnoma zmož-
na se sprejme k enemu šlet-
nem fantiču brez dan od 9.
ure popoldne do 6. ure popol-
dne eventualno tudi stalno.
Naslov v upravi lista. 256

Kupim športni mizski stol-
ček (Dileante—Hobelbank).
Ponudbe na upravo »Tabora«
pod »R. M.« 257 2-1

Šivalni stroj Singer na pro-
daj. Prečna ulica 4, I. nadstr.
desno. 258

Dobro situirana dama želi
znanja z enakim lepo naobra-
ženim, samostojnim in neod-
visnim gospodom stariim ne
pod 50 let. Cenjene ponudbe
se prosijo na upravnstvo
»Tabora« pod »Samostojnost«. 262

Kupim škaflijo za gosli, pre-
vlečena z umjem ali platinom.
Ponudbe na upravo 3-1

4 litre dobrega mleka na
dan želi dobivati na dom
roditelja v Mariboru, iz snažne
kmetke hiše. Kje, se izve v
upravi »Tabora«. 3-2

Prodaj dobro ohranjeno
kolo s pomožnim motor-
jem D. K. W. po ugodni ce-
ni. Naslov v upravi. 2-2
Odda se opremljena, selična,
parketirana soba. Naslov
v upravi. 259

Kompletna spalnica trdi les,
in drugo je radi pomanjkanja
prostora po ceni na prodaj.
Vpraša se: Releviski trg 8,
I. nadstr., levo. 261

Ne čakaj spemladi! Naroči
takoj: SEMENA, sadno
drveje, vrtnice, dalije, gla-
dicole itd. Vrtnarstvo velepo-
djetje »VRT«. Džamonja in
drugovi, Maribor, Zahteval
cenike! 69 10-10

»AGRARIA« Maribor, Aleksan-
drova c. 57, prodaja: Moko-
la banalsko, jabolka, lepa
namizna od 50 kg naprej po
najnižjih dnevnih cenah. Isto-
tam se kupuje fižol po najviš-
jih dnevnih cenah. 207 10-7

Gaterist

za polni jatmenik išče se
za takojšnji nastop. Ponud-
be na »Drava« lesna ind.
d. d. Maribor. 251 3-2

Več voznikov

se sprejme za takojšnji prevoz
večje množine okroglega lesa iz
gozda do Drave. Pot zelo ugodna!
Mariborska lesna Industrija
Koroška cesta 46. 263 3-1

P
U
H
in 2414
perje
po niskih cenah vedno v
zalogi pri trdku
K. Worsche, Maribor
Gospiska ulica 10

Pozivajo se vsi oni,

ki imajo kakšno terjatev napram
Izobraževalnemu društvu privat-
nih nastavljenec v Mariboru, da
vpošljejo isto detalirano do 15.
februarja na gosp. Julij Zeli-
ner-ja, Maribor, Meljska cesta
št. 10. 254

Postranski zaslužek.

Večje število akviziterjev za službo v in izven Maribora
sprejmemo proti visoki proviziji. Le »Jareši reflektant« (vpek-jen-
ci) se naj predstavijo pri trdku »KOROFAN«, d-ružba z o. z.,
Gregorčičeva ulica 1. 260

„KRINUS“

I. jugoslovanska izdelovalnica in barvarna krzna
v Ljutomeru,

najmodernejše urejeno, tako dobro vpeljeno krznarsko
podjetje z vsem inventarjem, sirovinami in izdelki vred

se prodaja

na prostovoljni javni dražbi v moji notarski pisarni
dne 16. februarja 1924 ob 13. uri.

Natančnejša pojasnila se izvedo v moji pisarni.

255 5-1 Dr. Ivan Stojan, notar v Ljutomeru.

VILIM PICK

Maribor

Tel. 334 Aleksandrova cesta 26 Tel. 334

ponuja rano

tekstilno in manufakturno blago

po najnižjih cenah. 208

Prodaja na veliko le za trgovce.

SVETOVNOZNANA NEMŠKA TOVARNA VODNIH TURBIN

išče za Maribor in pripadajoči gospodarski okoliš
popolnoma večšega zastopnika

za projektiranje in napeljavo vodnih sil. V poštev pri-
dejo le dobro vpeljani, reprezentativni gospodje v
boljši družabni poziciji. Cenjene ponudbe, za katere
se zasiguro stroga zaupnost, se prosijo na M. N. E.
6493 na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.
239 3-2

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(39)

Hilarija so odvedli med psovanjem
vojščakov; s telesa so mu strgali omo-
forium, stolo in karulo.

Mnogi so bežali od strahu in se gne-
tli pri vratih; v tej gneči so padali na
tla, davili drug drugega in teptali one,
ki so obležali.

Eden izmed mladeničev brzopi-
sarjev je skočil na okno, da bi se odo-
mod rešil na dvorišče; toda neki vojak
ga je ročno zgrabil za dolgo obleko in ga
ni pustil iz dvorane. Miza s črnimi stoli
je bila prevržena in rdeča tekočina se je
razlila po višnjevem jaspisovem podu.
Ko so ljudje opazili rdečkaste luže, so
želi vpiti:

— Enakobiten!
Drugi:
— Da ga ne bi bilo! Podobnobiten!
In tretji:
— Nepodobnobiten. Molčite, bogo-
kletneži! Anathema! Proklinjam! —
Nicejski zbor! — Sardejski koncil! —
V Gangrah Paflagonskih! — Anathe-
ma!

Slepi Ozij je sedel nepremično in
od vseh pozabljen na svojem častnem
škofovskem mestu. Starec je šepetal
jedva slšno:

— Jezus Kristus, božji sin, usmili se
nas! Kaj se godi, bratje?

Zaman je dvigal svoje slabotne roke
R ljudem, ki so v splošni zmedbi in gne-
či izgubili pamet; zaman je govoril:
»bratje, bratje, kaj se dogaja?« Nihče
ni starca videl, ne slišal. Po stoletnih
gubah so mu polzele solze.

Julijan je opazoval koncil z zloradim
smehljajem in je molče triumfal,

Bilo je istega dne ob pozni večerni
uri. Čez zelene, kakor pustinja tihe rav-
nice iztočno od Mediolanuma sta stopala
dva meniha — paščavnika iz Mezopota-
mije. Vračala sta se s koncila, kamor
so ju bili poslali sirske škofije.

Jedva sta se rešila iz rok dvorne stra-
že. Zdaj sta z veseljem korakala v smer
proti Raveni, da se prejkomogoče vkr-
cata na ladjo in vrmeta v puščavo. Na
njunih obrazih je ležala sled utrjenosti
in žalosti. Efrim, eden izmed njiju,
je bil starec; drugi, Pimen pa je bil
mlad po letih. Efraim je dejal Pimenu:

— Brat moj, čas je že, da se vrneva
v puščavo. Bolje je poslušati tuljenje
šakalov in levov, nego to, kar sva da-
nes slišala v carski palači. O, moje slad-
ko dete! Blagor jim, ki molče. Blagor
jim, ki so se obdali z zidom paščavni-
ške tišine, preko katerega ni čuti, kako
se prepirajo in lasajo cerkveni učitelji!
Blagor jim, ki so razumeli ničemurnost
besed. Blagor jim, ki se ne prepirajo.
Blagor mu, ki ne raziskuje skrivnosti
božjih, ampak poje kakor lira pred Tvo-
jim licem, o Gospod! Blagor mu, ki je
spoznal, kako Te je težko doumeti in ka-
ko sladko ljubiti, o Gospod!

Efraim je umolknil, Pimen pa je
pristavil: »Amen!«

Romarija je ohladala velika nočna
tišina. Čilo sta stopala proti Vzhodu in
zvezde so jima kazale pot. Radovala
sta se nad tišino, ki je domovala v pu-
ščini.

XVI.

Bilo je solnčno jutro. Po medolan-
skih ulicah so so valile množice ljud-
stva in hitele na glavni trg.

Zavreščali so hrupni klici — in na
triumfatorskem vozu, zapreženem z dol-

go vrsto kakor labudi belih konj, se je
pojaval cesar.

Stal je tako visoko, da so morali ljud-
je iztezati vratove, če so ga hoteli uzreti.
v obraz. Obleka je bila tako posuta z
dragulji, da je njeni blešč jemal vid.
V desnici je držal žezlo, v levi pa dr-
žavno jabolko s križem počez.

Nepremičen kakor kip, močno oličen
in napudran, je zrl srepo pred sebe. Gla-
va mu je bila negibljiva, kakor da bi
se bila učenila v skripec. Med vso vož-
njo, celo tam, kjer se je voz tresel in
odskekeval, ni storil ne ene kretnje —
ni zganil prsta, ni zakašljal in ne trenil
s trepalnicami. To kamenito nepremič-
nost si je pridobil po večletnem naporu;
bil je nanjo ponosen in jo je prešteval
k neobhodnim lastnostim, ki jih zahteva
veličanstvo rimskih cesarjev. Ob takih
minutah bi bil rajši poginil, nego da bi
si utrl pot z obraza, kihnil ali se vsek-
nil, kar bi ljudem pokazalo, da je smr-
tnik kakor vsi drugi.

Bil je krivonoz in majhnega stasu,
toda pred samim seboj je veljal kot or-
jak. Ko je njegov voz zavil pod trium-
falni slavolok v bližini trema Maksimi-
lijana Hekula, je vpognil hrbet in
glavo, kakor da ne bi hotel zadeti ob
slavolok, dasi bi bilo za ciklopa dovolj
prostora.

Na obeh straneh ceste so stali pala-
tini. Nosili so zlate čelade in zlate oklo-
pe, ki so blisčali v žarkem solncu.

Okoli cesarskega voza so plapolale
razkošne zastave v podobi zmajev. Ve-
ter je pihal skozi odprta zmajska žrela
in jih napihoval, da je škrlatna tkanina
dajala čuden glas, kakor da sikajo ka-
če; dolgi, rdeči repovi so pošastno šele-
steli v tej sapi.

Na glavnem trgu pa so se dotlej raz-

vrstile v Mediolanumu nastanjene legi-
je.

Cara so pozdravili gromoviti vzkliki.
Konstancij je bil zadovoljen; že sam
zvok teh pozdravov mu je bil po volji,
ker ni zvenel ne preslabo in ne pre-
hrupno. Določili so ga vnaprej in so zdaj
izkušali vzdržati strogi red. Vojaki in
meščani so se urili v umetnosti, kako se
z umerjenimi in blagoljubnimi vzkliki
daje duška navdušenju.

Konstancij je stopil z voza na leseni
mostič, ki je bil od zgoraj navzdol ozalji-
šan z zmagovalskimi cunjami starih za-
stav in z medenimi rimskimi orli. Vsaka
kretnja je bila premišljena, vsak korak
je imel pokazati njegovo zmagovalstvo.

Spet se je razlegel glas trobente, na-
znanjajoč, da poveljnik polkov želi go-
voriti svojim legijam. Takoj je nastala
tišina.

— Optimi rei publicae defensores! —
je začel Konstancij, — najboljši bram-
bovei države!

Njegovi govori so bili zelo dolgi in
polni akademične retorike.

Julijan je bil tega dne v dvorni ob-
leki. Stopil je na mostič, in glej — bra-
temorilec je cignil poslednjega potomca
Konstancija Klora s posvečenim car-
skim plaščem. Ko je car dvignil škr-
latno ogrinjalo, da bi ga položil kleče-
čemu Julijanu čez hrbet, so prodrli skozi
lahno svilo solnčni žarki in oblikli smr-
tnobled obraz novega Cezarja s krvavim
sijem. Julijan se je spominjal verza iz
Ilijade, ki mu je topot zvenel preroško:
»Rdeča smrt ga je objela in silna
pokrila usoda.« Medtem pa ga je Kon-
stancij pozdravil z besedami:

— Recepsisti primaevis originis tuae
splendendum florem, amantissime mihi om-
nium frater!

(Dalje prih.)